

Kuntien lakisääteiset tehtävät, lähes 700 kpl

Koulutus ja varhaiskasvatus, kulttuuri-, nuoriso- ja kirjasto

Kaavoitus ja maankäyttö

Vesi- ja jätehuolto, ympäristöpalvelut

Sosiaali- ja terveystoimi

Palo- ja pelastustoimi

Yleishallinnon henkilöstö

Kunnanjohtaja

1

HALLINTO JA TALOUS

Hallinto- ja talousjohtaja

1

Hallintosihteeri

1

Laskentasihteeri

1

Palvelusihteeri

1

Kunnanhallituksen alaisen hallinto- ja taloustoimiston tehtäviä:

Hallinto

- * Kunnanhallitukselle / -valtuustolle päätettäväksi tulevien asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano sekä päätöksistä tiedottaminen
- * Erilaisten asiakirjojen, sopimusten ja lausuntojen valmistelu
- * Kunnan hallintoa koskevien sääntöjen, ohjeiden ja raporttien valmistelu
- *Tietohallinto ja tietosuoja (yleisen hallinnon sopimukset, keskusarkistonhoito)
- *tietopyynnöt

Talousasiat

- *talousarvion valmistelu, laatiminen ja kokoaminen hyväksyttäväksi ja toteutuman seuranta
- *tilinpäätöksen valmistelu, laatiminen ja kokoaminen hyväksyttäväksi
- *maksuvalmiudesta huolehtiminen, lainatarjouspyynnöt ja -päätökset kuntatodistuslainoista
- *yhteistyö tilitoimiston (Järvinet) kanssa ja tilintarkastajan kanssa
- *yleishallinnon laskut ja koko kunnan maksatuslistojen hyväksyminen
- *raportointi valtiokonttorille kunnan taloudesta

Henkilöstöasiat

- *henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, koulutuskorvaushakemukset
- *henkilöstötilinpäätös

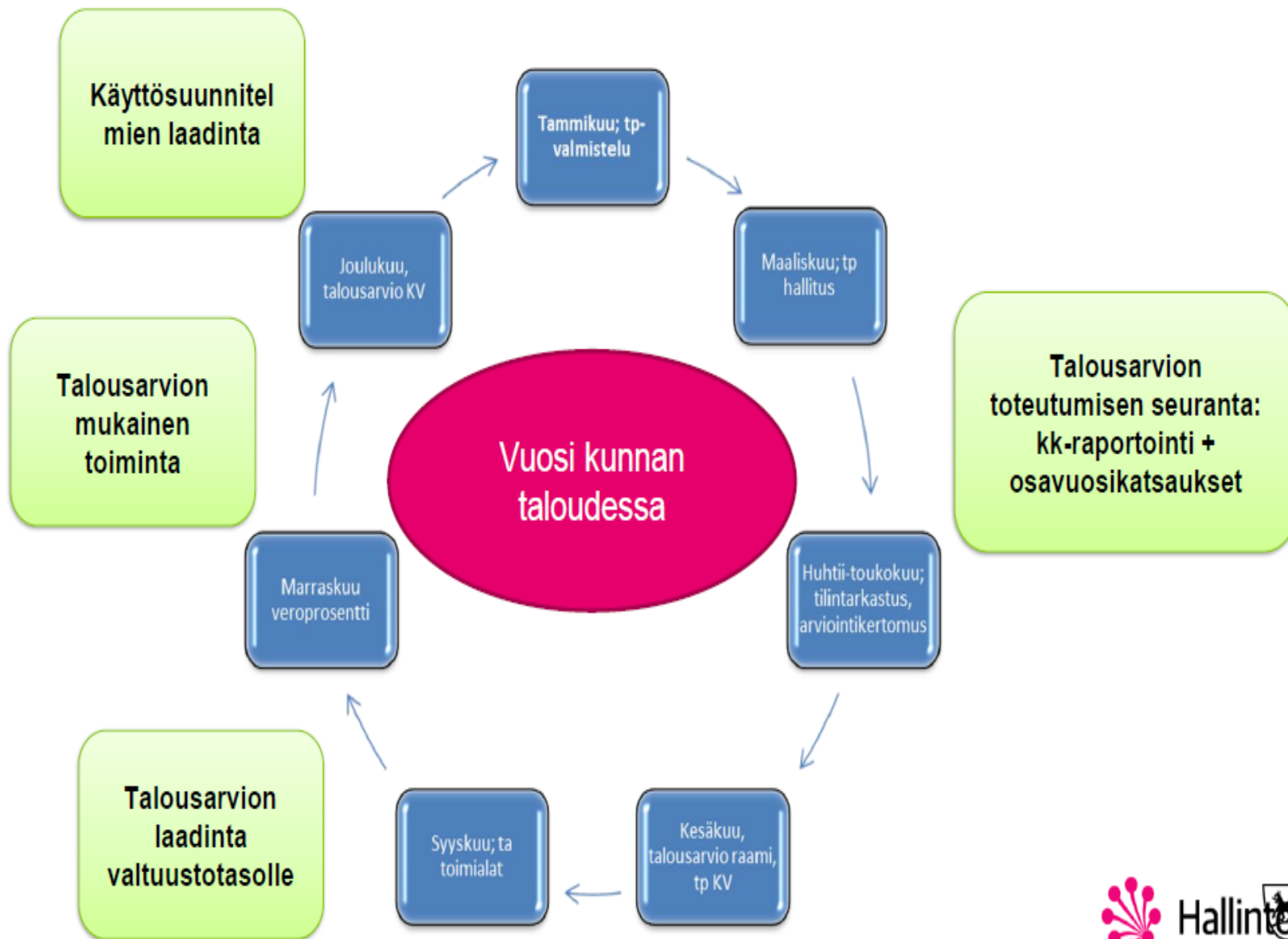
Sivistystoimi ja perusturva

- *sivistystoimen ostopalvelutilauksen valmistelu

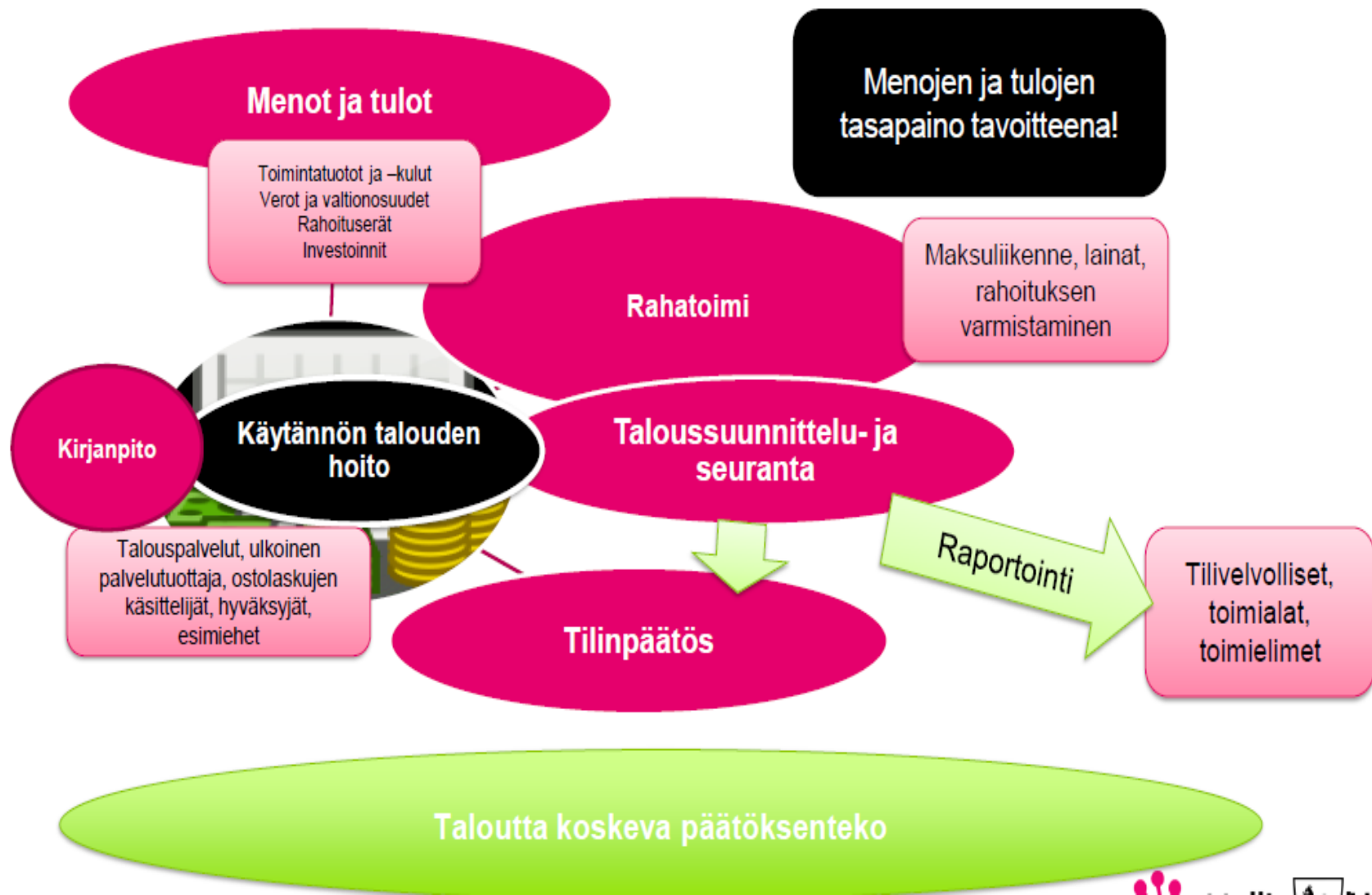
Yhteisöpalvelupiste

Asiakaspalvelu

Vuosi kunnan taloudessa

Kuntatalous ja sen hoitaminen –monen elementin palapeli

Kuntalaki 13. luku

VI OSA - TALOUS

13 luku - Kunnan talous

- 110 § - Talousarvio ja -suunnitelma
- 110 a § - Alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen covid-19-epidemiasta johtuvien taloudellisten vaikeuksien vuoksi
- 111 § - Veroja koskevat päätökset
- 112 § - Kirjanpito
- 113 § - Tilinpäätös
- 114 § - Konsernitilinpäätös
- 115 § - Toimintakertomus
- 116 § - Tytäryhteisön ja kuntayhtymän tiedonantovelvollisuus
- 117 § - Kuntayhtymän rahoitus
- 118 § - Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely
- 118 § - Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely
- 119 § - Arviointimenettely kuntayhtymässä
- 120 § - Kunnallisen liikelaitoksen talous
- 120 a § - Kunnan toiminnan, talouden ja palvelutuotannon tietojen tuottaminen ja toimittaminen

14 luku - Hallinnon ja talouden tarkastus

- 121 § - Tarkastuslautakunta
- 121 a §
- 122 § - Tilintarkastus
- 123 § - Tilintarkastajan tehtävät
- 124 § - Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeus
- 125 § - Tilintarkastuskertomus ja sen käsittely

Kuntalaki asettaa raamit kunnan talouden hoidolle.

Kuntalaki 110 §

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on **vuoden loppuun mennessä** hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. **Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.**

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. ([21.5.2021/419](#))

Hallintoakatemia

Kuntalaki....

111 § Veroja koskevat päätökset

Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

112 § Kirjanpito

Kunnan kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kirjanpitolakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja tämän lain 113–116 §:n, 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sekä tämän pykälän 2 momentin nojalla annetun asetuksen soveltamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunnan tilinpäätökseen kuuluvasta taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä osavuosikatsauksista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä palvelukohtaisista taloustiedoista.

Kuntalaki

115 § Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä **selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.**

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

* Talousarvion rakenne ja sitovuus

- * Talousarvio sisältää **käyttötalousoosan, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointiosan.**
- * Talousarvion sitovuus
- * Talousarviossa hyväksytään bruttotulot ja bruttomenot.
- * Talousarvion käyttötalouden osalta määrärahat ovat **sitovia bruttomääräisinä:**
  - * valtuustoon nähden kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla (sitovuustaso osasto 02)
  - * lautakuntaan nähden vastuualuetasolla (sitovuustaso osasto 03)
- * Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden **hankkeittain.**
- * Sitovia eriä tuloslaskelmassa ovat **verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -menot ja tulot.** Poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti.
- * Rahoitusosassa sitovia eriä ovat **rahoitustoiminnan, lainakannan ja muut maksuvalmiuden muutokset.**
- * Talousarviovuoden aikana menojen mahdollisesti ylittyessä lautakuntatasolla, valtuustolle on esitettävä ylitysoikeudet ennen talousarviovuoden loppua.
Ylityksille on aina esitettävä kate.

- Kunnan tilinpäätöksen laadinnasta on säännökset kuntalaissa ja kirjanpitolaissa.
- Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Lisäksi kuntalain 114 §:ssä säädetään konsernitilinpäätöksestä.
- Tilintarkastajien on kuntalain 123 §:n tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä.
- Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi.
- Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.
- Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.
- Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

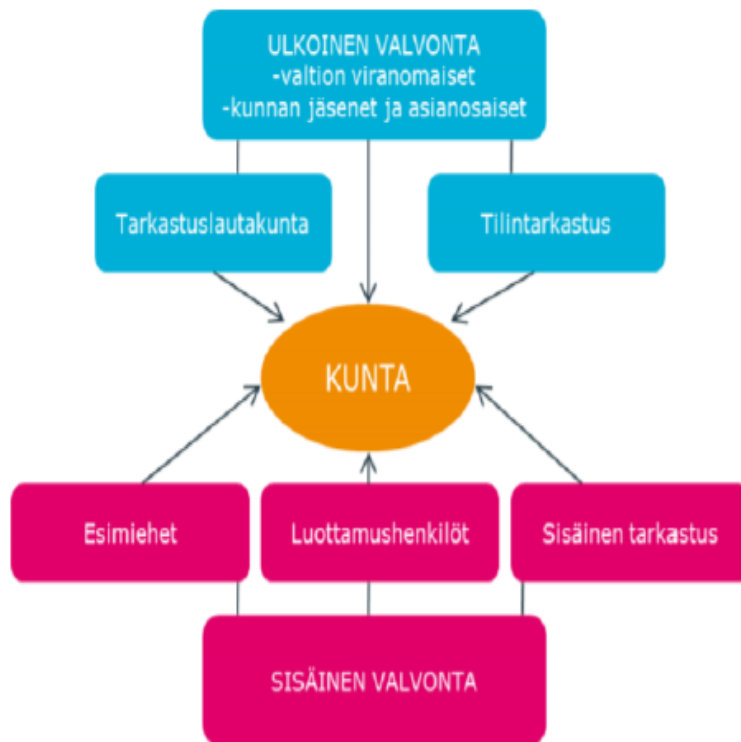
Kuntalaki

120 a § (21.5.2021/419) Kunnan toiminnan, talouden ja palvelutuotannon tietojen tuottaminen ja toimittaminen

Kunnan on tuotettava tietoja kunnan toiminnasta ja taloudesta kunnan toiminnan, hallinnon ja talouden ohjausta, johtamista ja seurantaa varten sekä 5 luvussa tarkoitettujen kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.

Kunnan on salassapitosäännösten estämättä **toimitettava 112 §:ssä tarkoitetut tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustiedot sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteentoimivuuden edellyttämässä muodossa.** Kunta vastaa toimittamiensa tietojen oikeellisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista.

→ ns. kuntatietoraportointi

Sisäinen ja ulkoinen valvonta

Tarkastusltk ja tilintarkastus

- Kuntalaissa määrätty

Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus (KuntaL 121-125§)

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tilintarkastus

Valtuusto valitsee tilintarkastusyhteisön (JHT-yhteisö)

Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta; [\(21.5.2021/419\)](#)
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Molemmat lakisääteisiä! Tuotoksena arviointikertomus ja tilintarkastuskertomus.

Strategian ja taloussuunnittelun yhteys

- Kuntastrategia ja sen toteuttamisohjelmat taloussuunnitelman perusta ja samalla ohjeistus talousarvion laadinnalle.

Strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

- Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan palvelujen järjestämistä ja investointeja koskevat tavoitteet kunnan eri tehtäville, liikelaitoksille, tytäryhteisöille ja yhteistoimintayhteisöille.
- Talousarvio on strategian operationalisoinnin lisäksi strategian arvioinnin ja seurannan väline.

Keskeistä kuntastrategian toteutumisessa on **strategiaprosessin ja taloussuunnitteluprosessin kiinteä kytkentä: valtuusto päättää kuntastrategian toteuttamisesta viime kädessä kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa**, jossa myös strategian toteuttamisohjelmat konkretisoidaan ja resursoidaan (Kuntalaki 110 §).

Talousarvion ja –suunnitelman kolme päätehtävää

Asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet; on myös kuvattava palvelutoiminnan ja investointien kokonaisuuden laajuus.

1. Tavoitteet ja laajuus

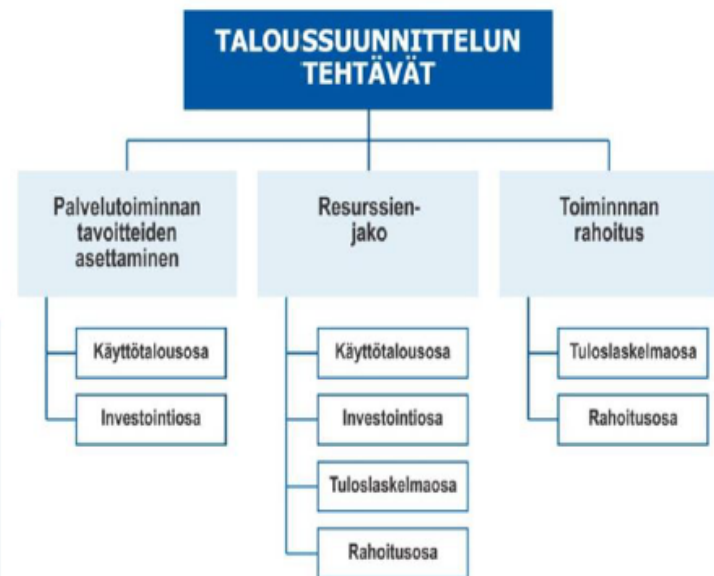
Talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille.

2. Tuloarviot, määrärahat

Talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

3. Rahoitus

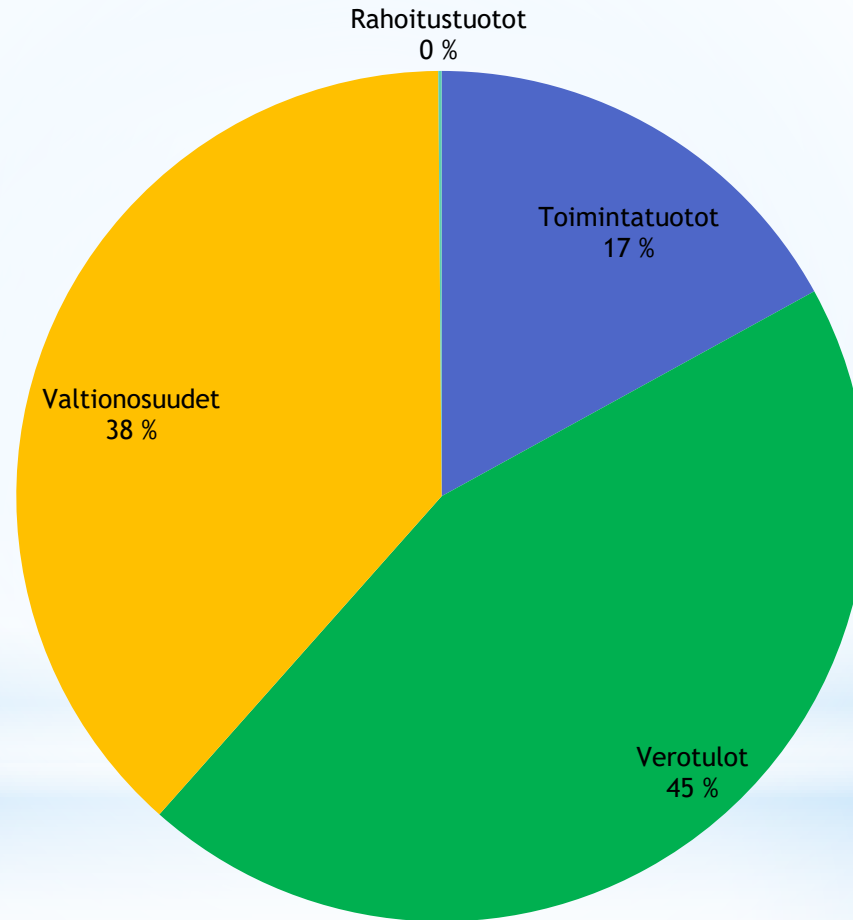
SUUNNITELMARAKENNE

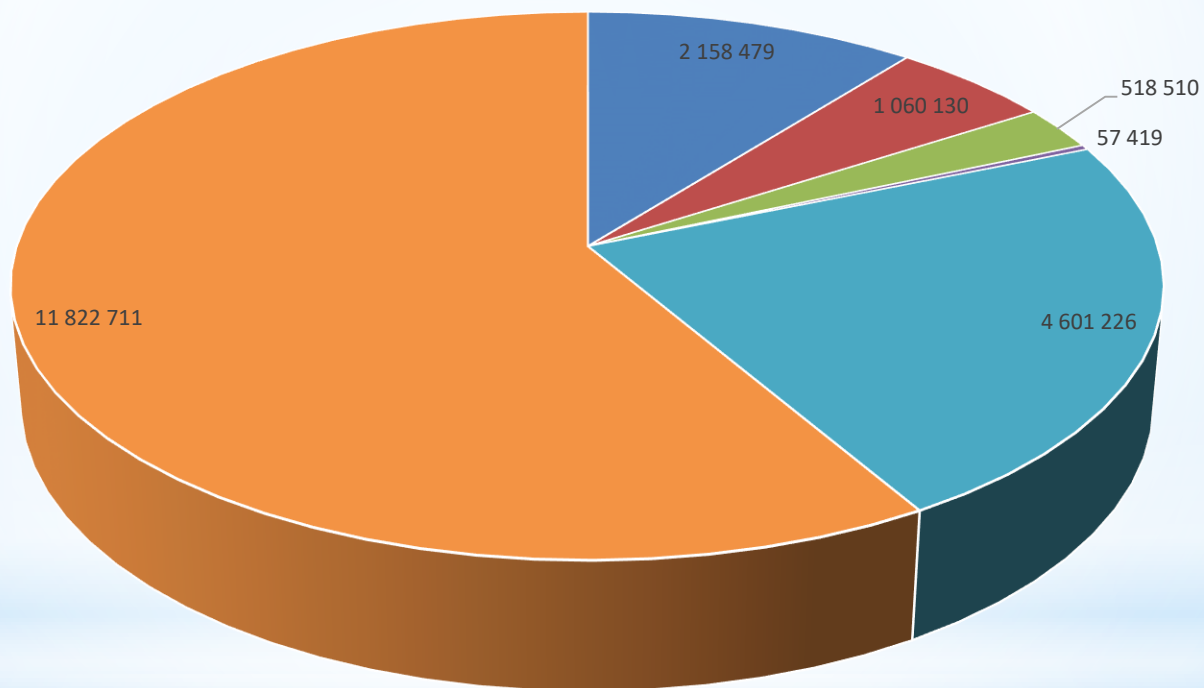

Vimpelin tuloslaskelman tulojen muodostuminen 2021

TA 2021

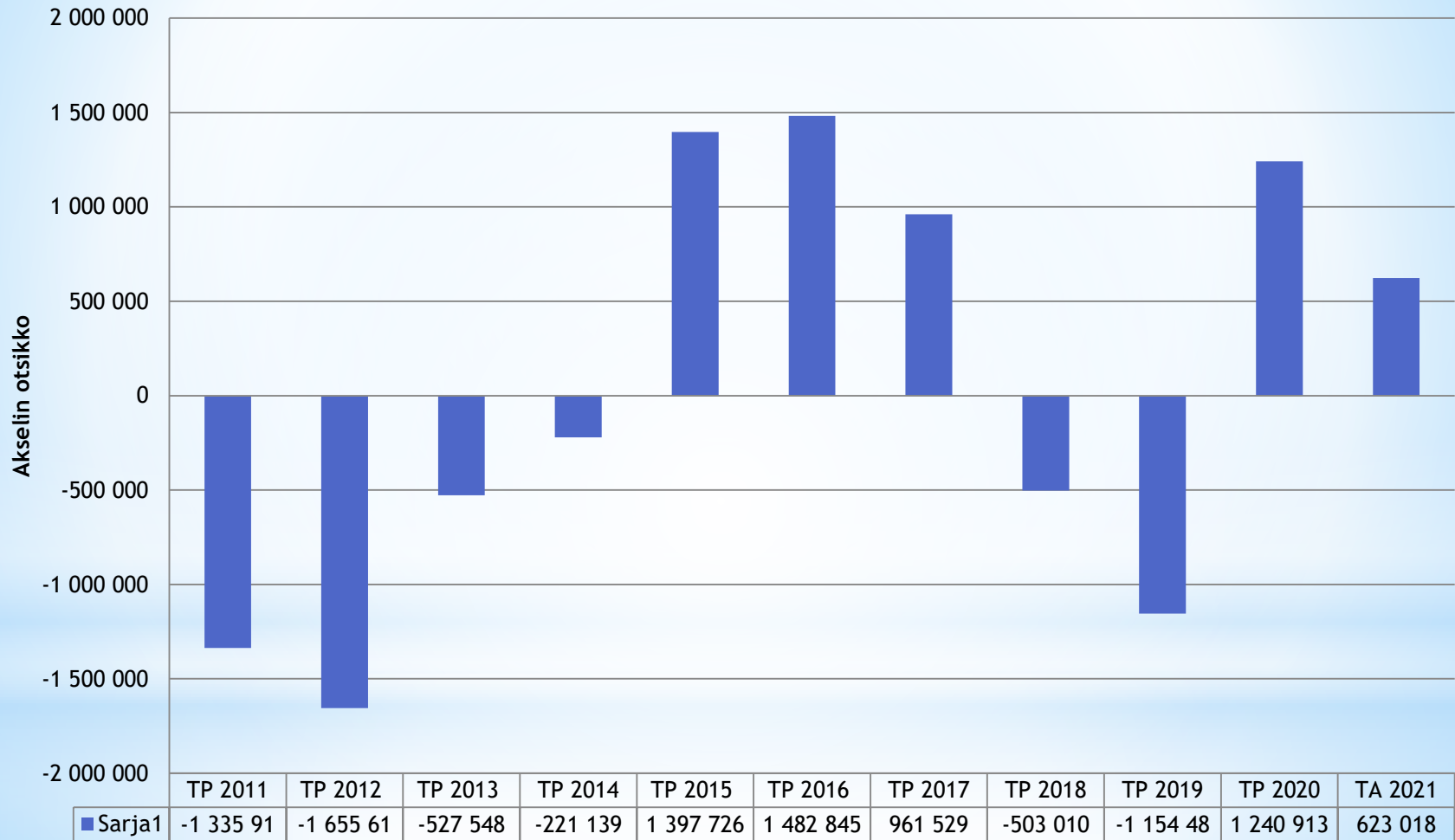

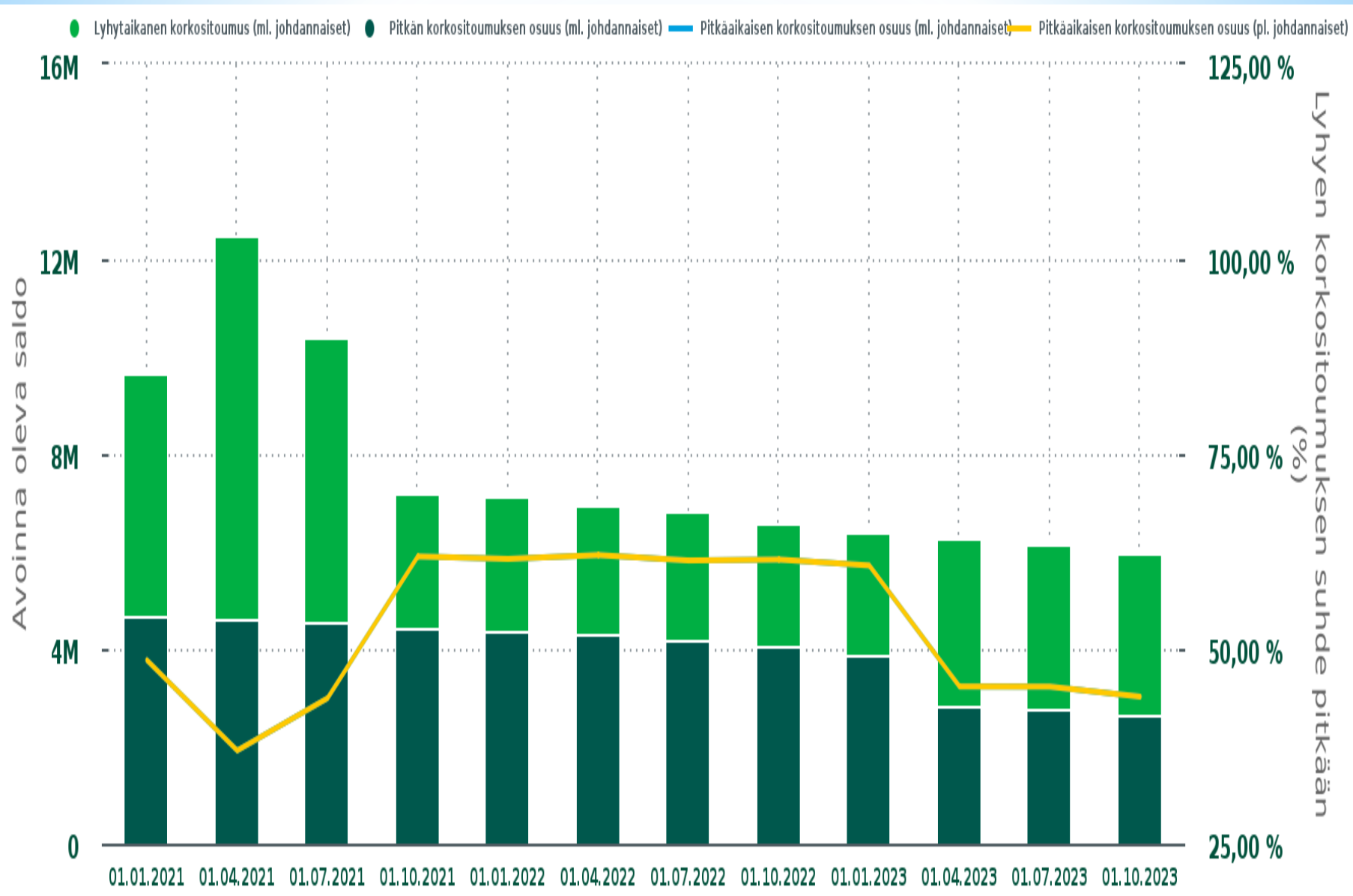
Toimintamenojen muodostuminen Ta 2021

■ Henkilöstökulut ■ Aineet, tarvikkeet ja tavarat ■ Avustukset ja muut kulut ■ Maaseutu ■ Sivistystoimi ■ Perusturva

Yli- ja alijäämät 2011 - 2021

Raami 2022						
		Ta 2020 ja muutos	TP 2020	TA 2021	TP ennuste 2021 30.8.2021	RAAMI 2022
	Vaalit				1500	10 000
	Kunnanhallitus	27 750	8 800,97	69 223	34 600	10 000
	Vapaa-aika	59 919	37 729,27	32 419	32 419	12 419
	Tekninen	3 653 522	4 090 099,66	3 658 328	3 771 522	3 790 057
	<i>Liittymismaksut</i>				100 000	
Tuotot		3 741 191,00 €	4 136 629,90	3 759 970,00 €	3 938 541,00 €	3 812 476
	Vaalit	0	0,00	-9 143	-10 527	-11 000
	Tarkastus- lautakunta	-12 192	-8 020,78	-10 994	-10 994	-8 100
	Kunnanhallitus	-798 706	-728 313,65	-841 060	-805 060	-735 597
	Muu toiminta, projektit, elinkeinotoimen ostopalvelu, palo- ja pelastustoimi	-415 000	-396 964,66	-416 076	-416 076	-420 237
	Vapaa-aika	-160 751	-96 018,92	-131 331	-131 331	-132 644
	Tekninen	-3 485 348	-3 485 187,18	-3 540 434	-3 653 628	-3 775 838
	Perusturva	-12 117 696	-12 287 174,00	-11 822 711	-12 400 000	-12 487 174
	Sivistys	-4 769 518	-4 268 482,00	-4 611 226	-4 611 226	-4 524 000
	Maaseutu	-62 516	-49 262,00	-57 419	-40 000	-49 755
Menot		-21 821 727,00 €	-21 319 423,19	-21 440 394,00	-22 078 842,16	-22 144 345
TOIMINTAKATE		-18 080 536,00 €	-17 182 793,29	-17 680 424,00	-18 140 301,16	-18 331 869
	Kunnallisvero	9 272 000	8 758 197,03	8 781 000	9 100 000	9 109 000
	Yhteisövero	629 000	666 773,34	787 000	907 000	674 000
	Kiinteistövero	820 000	722 605,46	817 000	780 000	775 000
	Valtionosuudet	8 124 590	9 285 668,00	8 924 821	8 924 821	9 047 514
	Rahoitustuotot ja - kulut	-30 240	-28 963,46	-33774		-36 000
VUOSIKATE		734 814,00 €	2 221 487,08	1 595 623,00	1 571 519,84	1 237 645
	Poistot	-882 891	-980 573,72	-972 605	-1 066 702	-1 100 000
TULOS		-148 077,00 €	1 240 913,36	623 018,00	504 817,88	137 645

Vimpeli					1 000 €	S
0						

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
Verolaji						
Kunnallisvero	9 102	8 758	9 113	9 109	4 748	4 552
<i>Muutos %</i>	7,8	-3,8	4,1	0,0	-47,9	-4,1
Yhteisövero	599	667	907	674	496	489
<i>Muutos %</i>	1,1	11,3	36,0	-25,6	-26,4	-1,4
Kiinteistövero	817	723	806	775	775	775
<i>Muutos %</i>	0,6	-11,6	11,6	-3,9	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	10 518	10 148	10 826	10 558	6 019	5 817
<i>Muutos %</i>	6,8	-3,5	6,7	-2,5	-43,0	-3,4

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu